

Leren in de praktijk

Goed garen spinnen

"Ik had nooit gedacht dat er zoveel stappen nodig zouden zijn om een trui te breien!" Zo'n uitspraak horen we vaak van mensen die een rondleiding in de spinnerij van Chantemerle krijgen.

En het klopt wel: bij het scheren, sorteren, kaarden, spinnen, breien, naaien en uiteindelijk verkopen komt makkelijk een tiental beroepen van pas. En we maken niet alleen truien, maar ook stoffen, dekens, sokken, confectiewaar... Je hebt wel een paar jaartjes nodig om alles te leren! Wij hebben gelukkig veertig jaar de tijd gehad alle kneepjes van alle vakken te leren. Maar nu is de tijd gekomen de verantwoordelijkheid hiervoor aan jongere mensen over te dragen. Sinds enkele jaren steken we veel tijd en energie in dit proces van kennisoverdracht.

Een ieder zijn kans

Voor mensen die zich graag fysiek inspannen, is het wassen van de wol en het vullen van de wollen stoffen ideaal. De laatste jaren is er een groep ontstaan waarin de diversiteit van Longo maï goed tot uiting komt. Mannen en vrouwen uit de Franse coöperaties Grange neuve en Cabrery, de Duitse coöperatie Hof Ulenkrug en vrienden van andere projecten in Frankrijk spreken met elkaar af in welke periode ze welke hoeveelheid wol willen wassen. Sinds twee jaar is de aanwezigheid van de 'oude' specialisten niet meer nodig.

Wie graag wil naaien, komt in het confectieatelier terecht. Hier zijn al gauw enkele maanden nodig - en heel veel geduld - om de overlock-naaimachines te leren bedienen, waarmee de elastische gebreide stof kan worden genaaid. Deze machines zijn zo gebouwd dat ze extra snel kunnen werken. Maar mooi en

precies werken lukt alleen als je zo'n machine compleet onder controle hebt.

Meestal beginnen we de leergang met het naaien van mutsen uit stofresten. Zelfs met kleine schoonheidsfoutjes zijn deze mutsen in het netwerk van Longo maï een veelgevraagd product.

In het hart van de spinnerij staan de kaarde en de spinmachine. De bewerkingen die hier plaatsvinden zijn het moeilijkste om te leren en vragen vooral veel ervaring. Ondanks de enorme afmetingen zijn deze machines erg gevoelig. De verantwoordelijke persoon moet weten welke wol voor welk product geschikt is. De machines moeten zo worden ingesteld, dat er draad uitkomt met precies de gewenste dikte en stabiliteit. Omdat we met veel verschillende schapenfokkers van kleine kuddes werken, moeten we de kwaliteit van de wol kunnen definiëren en voor elke verschillende partij wol de machines anders instellen. In de grote wolindustrie gebeurt dat al lang niet meer, omdat daar alleen de homogene wol uit Australië en Nieuw-Zeeland wordt verwerkt.

En dan staan in de spinnerij nog de weefstoelen voor confectiestoffen en dekens en de sokkenbreimachine. Die laatste lijdt helaas onder steeds meer ouderdomskwalen.

Opleiding zonder grenzen

Zonder mecaniciens, draaiers, elektriciens, knutselaars, boekhouders en verkopers zouden we dit alles nooit kunnen laten werken. Een voordeel: we vervelen ons nooit.

Het is altijd de kunst de goede instelling te vinden

Omdat niemand dat alles in een keer kan leren, gaan we stapje voor stapje vooruit. Vooral de collectieve gedachte achter dit proces is voor ons belangrijk. Het is de bedoeling dat de verantwoordelijkheid voor elke taak door meerdere mensen wordt gedeeld en dat ieder op z'n minst een overzicht heeft van wat er verder in de spinnerij gebeurt.

We zijn nu ook begonnen met opleidingen voor mensen die niet in Longo maï wonen. Zo hebben we een groep van tien schaapherders uit de streek rond Forcalquier leren kennen. Ze hebben allemaal verschillende schaapsrassen en willen graag iets zinvols met de wol doen. Ze lieten al vaker hun wol verwerken in andere ateliers, maar willen liever een deel van de wol zelf verwerken en dan het

liefste met ons samen. We besloten te beginnen met het maken van dekbedden. In het atelier van de Pigeonnier in Limans staat de 'sauterelle' (sprinkhaan), een stikmachine met een grote arm waarmee vliezen van gekaarde wol tussen twee katoenen stoffen worden vastgenaaid. De mensen van la Sarriete komen nu regelmatig voor cursussen van enkele dagen en hebben hun eerste dekens al in hun vriendenkring kunnen verkopen. Natuurlijk zijn ze van plan de productie en verkoop uit te breiden. Ook voor ons zijn deze leergangen hoopvol. We hopen van harte dat we de passie van de verwerking van onze regionale wolsoorten nog aan veel mensen kunnen doorgeven.

Eva Taubert

Van noord tot zuid

Te weinig water, of te veel

Sinds geruime tijd worden we in onze coöperaties geconfronteerd met waterproblemen. Of het nu de droogte is in de Provence, de overvloedige regen in Oostenrijk en Noord-Duitsland of de algemene vervuiling van het grondwater.

De klimaatverandering, de wereldwijde toename van het waterverbruik, onze veranderde levensstijl en de industrialisatie van de landbouw en de veeteelt zijn allemaal factoren die ons dwingen de nodige aandacht te besteden aan water. Toen we in 1975 in onze coöperatie in de Provence ons waterplan ontwierpen, gingen we uit van een dagelijkse behoefte aan drinkwater van 50 liter per persoon. Tegenwoordig ligt de gemiddelde behoefte in Frankrijk op 150 liter per persoon per dag. Wereldwijd wordt de dagelijkse behoefte aan drinkwa-

ter geschat op 4 miljard m³. In 2020 kan dat oplopen tot 4,7 miljard m³. En nu al is er in vele delen van de wereld een gebrek aan zuiver water. In de Provence hebben we de laatste jaren weer vaker lange droogteperiodes. Dit jaar regende het van mei tot oktober geen enkele keer en dat was nog nooit voorgekomen. Meerdere gemeentes moesten rigoureuze besparingsmaatregelen nemen. De aanhoudende droogte en de hoge temperaturen verhoogden ook het gevaar voor bosbranden. In onze streek verbrandden 4000 ha bos.

Het stuwmeer bij Limans (Provence) lag van juli tot november 2017 droog.

Onze coöperatie ligt geologisch gezien in een karstgebied, zoals de Zwitserse Jura dat ook is. Het regenwater verdwijnt voor 60 procent snel onder de grond, stroomt dan ondergronds verder en komt 60 km verderop in la Fontaine de Vaucluse weer aan de aardoppervlakte. Men spreekt hier van een negatieve waterhuishouding, omdat het regenwater ter plaatse alleen voor een deel beschikbaar is. Overheidsinstanties op landelijk en regionaal niveau adviseren nu de betreffende gemeen-

tes en particulieren in gebieden met een negatieve waterhuishouding om eigen reservoirs aan te leggen. Sinds jaren bestaan er regionale werkgroepen van gemeentes in hetzelfde watergebied. Deze werkgroepen hebben een sleutelpositie om gemeentelijke belangen te verdedigen en mee te praten bij de planning en realisatie van grote infrastructurele werkzaamheden. Wij zitten ook in zo'n werkgroep en zullen dus in dit kader ook kunnen meepraten over de voorstellen van de overheid.

Duitsland

Lang leve de diversiteit!

Al tien jaar lang bewaken wij een enorme schat van 1300 verschillende tarwesoorten. Dit avontuur begon in 2007 op een conferentie over zaaigoed in de Duitse stad Halle.

Ongeveer 150 zaaigoedproducenten en activisten uit 25 landen kwamen op deze conferentie tot de conclusie dat de collectie oude tarwesoorten in de Duitse genenbank van Gatersleben de kans loopt besmet te worden door genetisch gemodificeerde tarwe. Vanaf 2006 werden in de genenbank naast de velden voor het behoud van de tarwecollectie proefvelden met ggo-tarwe aangelegd, tot in 2008 een spectaculaire 'veldbevrijding' hieraan een einde maakte. Het jaar daarvoor, kort na de conferentie in Halle, hadden wij van de genenbank geëist dat men ons monsters uit de oude voorraden zou geven van de soorten die tegelijkertijd met de genetisch gemanipuleerde tarwe waren uitgezaaid en waarvan dus de nieuwe oogst niet meer gegarandeerd gentechniekvrij was. Meer dan 250 mensen uit heel Europa meldden zich in de eerste jaren om te helpen de rond 750 soorten tarwe uit de genenbank te verbouwen. Daar bovenop kregen we ook de zorg overgedragen van 550 tarwesoorten uit een particuliere collectie. Helaas hebben een aantal mensen in de loop der tijd het plezier verloren in dit werk. Misschien denken sommigen ook dat de gentechniek min of meer uit West-Europa is verbannen. Dat is echter niet het geval, eerder is het tegendeel waar. Miljoenen euro's worden uitgetrokken voor hightechstudies naar pogingen enkele genen van oude soorten in moderne pro-

ductieve soorten te schieten, met de bedoeling 'kwalitatieve' planten te verkrijgen, die natuurlijk gepatenteerd zijn. Een van deze nieuwe technieken draagt de veelbelovende naam CRISPR-Cas en valt tot nog toe niet onder de richtlijnen voor gentechniek. Een Europees programma voor onderzoek wil met deze methode een hybridetarwe produceren, natuurlijk met het argument dat daarmee de mondiale voedselzekerheid verhoogd wordt. De monopoliepositie van de betrokken bedrijven zal er volgens ons vooral voor zorgen, dat er een einde wordt gemaakt aan de eigen veredeling en vermeerdering van tarwe door vele kleine boeren en boerinnen in de wereld.

Ervaringen delen

Wij horen daarbij. Van enkele soorten uit de collectie oogsten we al enkele jaren het goede graan, waarmee we lekker brood bakken. Toch wordt het behoud van de honderden soorten in onze kijktuin te veel. Met andere zaaigoedbehouders zijn we het eens dat het belangrijker is de diversiteit op de velden te behouden dan elke soort met haar speciale genomen ter beschikking te stellen aan de wetenschap. En dus hebben we naar het voorbeeld van veel kleine boeren en boerinnen in Frankrijk de grote stap gewaagd: mengen! In onze kijktuin, waar de veldjes graan beschermd worden met vogelnetten, hebben we afgelopen herfst

Op de coöperatie in Limans konden we door de droogte dit jaar een groot deel van de wintergroenten en het wintergraan niet zaaien. De frambozen, economisch belangrijk voor de coöperatie, leverden maar een derde van de normale hoeveelheid, net als de fruitbomen. De verdorde weiden kunnen de schaapskudde in de winter niet voeden en we moesten vroeger beginnen met het voeren van hooi. De shade in het bos is moeilijk in te schatten; die zal pas in toekomst echt zichtbaar worden. Om op deze situatie gepast te reageren, willen we net als 40 jaar geleden een waterplan opstellen. Zwaartepunten worden de bouw van een reservoir, de modernisering van ons intern leidingsysteem van de drie wooncomplexen, maar ook de ontwikkeling van alternatieve verbouwmethodes die minder water nodig hebben, de aanleg van kleine biotopen en het planten van heggen en bomen.

Storm en regen

Ook in de andere landen merken we dat zich vaker extreme weersomstandigheden voordoen. In onze coöperatie Hof Stopar in Karinthe hadden we na een aanvankelijke droogte ineens te maken met enorme regenval en met stormen die veel schade aanrichtten. De toegangsweg spoelde in de herfst voor een deel weg. En in december richtte een plotselinge föhnstorm enorme schade aan in de hele gemeente Eisenkappel.

Op onze boerderij vlogen acht bijenkisten de berg af en in een stuk bos werd minstens de helft van de bomen omvergeblazen. In vergelijking met de andere boeren in ons dal hadden we echter nog geluk. Bij een buurman die leeft van de houtkap sneuvelde 40 ha van zijn 100 ha bos. De weg van de Lobnik-kloof naar Eisenkappel was geblokkeerd door omgevallen bomen. Dat leverde wel een mooi verhaal op: van beneden af begon de brandweer met opruimen, van bovenaf de boeren. Ze ontmoeten elkaar in het midden en dronken daarna midden op de ontruimde weg een biertje met elkaar. Ook in de coöperatie Hof Ulenkrug moeten we ons leren instellen op sterke weerswisselingen. Was 2016 een uitgesproken droog jaar, in 2017 hadden we te maken met zes maanden regen, moerassige weiden, natte akkers en een drainagesysteem dat volledig overspoeld was. Het is hier de vraag hoe we het oude en deels kapotte drainagesysteem uit de DDR kunnen aanpassen, zodat in droogteperiodes niet teveel water te snel verdwijnt en in natte periodes niet alles onder water staat. En net als in de Provence denken we vooral ook na over het planten van nog meer heggen en over andere verbouwmethode, zoals de inzet van meer dieren bij de grondbewerking, de verbouw van gewascombinaties en ruggenteelt.

Valentina Malli en Marcel Howard

drie mengsels van elk 20 soorten wintertarwe uit Midden- en Noord-Europa gezaaid. De oogst kan het volgende seizoen dan al worden geïntegreerd bij het uitzaaien op de normale akkers.

Een bezoek op Corsica aan een bevriende boer gaf uiteindelijk de doorslag voor deze beslissing. Hij had zijn grote collectie tarwesoorten uit Zuid-Europa in twee mengsels gezaaid, de een met meer dan 40 soorten durumtarwe, vooral geschikt voor het maken van pasta, en de andere met talrijke soorten broodtarwe. Wij kwamen net op tijd om samen met een hele groep oudere Corsicanen

deze mengsels met zeis en sikkels te oogsten. De oogst bij 30°C werd een echt feest, met traditionele Corsicaanse liederen die net als vroeger bij het werk op de velden meerstemmig worden gezongen. Het enthousiasme van deze Corsicanen had ook te maken met het feit dat onze vriend een oude Corsicaanse tarwesoort in een Amerikaanse genenbank had gevonden en naar Corsica had teruggebracht. Zeker speelt de trots op de eigen traditie en geschiedenis hier een rol, maar als het zo wordt geuit, wordt het een reëel verzet tegen de industriële uniformiteit en leidt het niet tot een leeg 'vroeger was alles

Bij het broodfeest in de Bekaa-vallei werd de traditionele manouche gebakken met de oogst van de verschillende graansoorten die de groep Buzurna Jazurna had gezaaid. Foto: Charlotte Joubert

beter' gedoe.

Wij zoeken nu vooral nog naar boeren en boerinnen in landen waarvan we soorten hebben die duidelijk niet in het Mecklenburgse klimaat gedijen, zoals Georgië en Afghanistan. We zijn erg gelukkig dat we alle Indiase soorten aan drie groepen in India konden geven.

Nog gelukkiger werden we bij de berichten van de zaaigoedgroep Buzurna Jazurna uit Libanon, die in samenwerking met het Syrisch-Europese netwerk 15thGarden zaaigoed

produceert en verdeelt in vluchtelingenkampen in Libanon en aan mensen in Syrië. Ze zaaiden vorig jaar 14 tarwesoorten uit onze collectie die oorspronkelijk uit Irak, Iran en Ethiopie kwamen. De kleine oogst was verrassend goed en werd gevierd met een 'broodfeest' in de Bekaa-vallei.

Zulke gebeurtenissen geven ons moed om door te gaan met het vaak moeizame werk deze diversiteit te behouden.

Jürgen Holzapfel

Costa Rica

Escuela de la Tierra

In 2017 vonden de eerste cursussen plaats in de 'Escuela de la Tierra - School van de Aarde'. De voorbereidingen voor dit project op de Finca Sonador, de Longo maï – vluchtelingencoöperatie in Costa Rica, hebben tien jaar geduurd.

Een groep cursisten bij een rondgang in een van de permacultuur-proeftuinen.

Het project verenigt boeren, academici, artiesten, kinderen en jongeren in een internationaal netwerk onder het motto van milieubescherming en respect voor alle levende organismes van deze aarde.

Hoogleraren en studenten van de nationale universiteit van Heredia, de zangeres Guadalupe Urbina, milieu-activisten en bewoners van de Finca Sonador waren de afgelopen tien jaar de drijvende krachten achter het initiatief. Met hun doorzettingsvermogen en hun brede kijk op zaken zetten ze inhoudelijke programma's in elkaar en begonnen ook met de eerste infrastructurele bouwwerkzaamheden in het dorp.

Eind januari 2017 vond in het kader van de nieuwe school een eerste internationale cursus permacultuur plaats onder leiding van Scott Pittman van het Permaculture Institute in New Mexico. Al dertig jaar reist hij de hele wereld rond om permacultuur te onderwijzen. Dertig deelnemers uit onder andere Australië, Egypte, Griekenland, Canada en Panama kwamen voor deze cursus naar Costa Rica.

De mensen op de Finca Sonador ontvingen ze hartelijk en zorgden voor de huisvesting en de maaltijden. Zes jongeren uit het dorp volgden de theoretische en praktische lessen

over de principes van de biologische landbouw en de filosofische richtlijnen van de permacultuur. Net zo belangrijk waren de debatten over de bedreiging van de 450 ha beschermd oerwoud op de Finca en de rivieren in het gebied. De aangrenzende ananasplantages van Del Monte en de projecten van particuliere waterkrachtcentrales vormen een groot gevaar voor de hele streek.

Kort na het permacultuur-seminar werd het eerste gebouw van de 'Escuela de la Tierra' voltooid. De half-open houten bouw omvat 200 m² en bestaat uit een aula met plaats voor zestig mensen, een keuken, een eetzaal, een kantoor, twee grote slaapkamers en sanitair. Binnenkort worden er zonnepanelen geïnstalleerd om het gebouw van stroom te voorzien.

In november 2017 sloten Longo maï en de 'Escuela de la Tierra' een overeenkomst met de universiteit Castro Carazo van San Isidro. De 'Escuela de la Tierra' zal zomercursussen overnemen voor studenten van de studierichtingen agro-ecologie, sociologie en kunst.

Begin februari vindt het tweede permacultuur-seminar met Scott Pittman plaats, waarvoor inmiddels alle beschikbare plaatsen geboekt zijn!

Roland Spendingwimmer

Nederland

Reclaim the Seeds 2018

Reclaim the Seeds (Laten we de zaden weer opeisen) is een jaarlijks terugkerend evenement waarbij steeds in een andere Nederlandse regio het uitwisselen van zaden en informatie wordt gecombineerd met discussie over politieke thema's en praktische workshops.

Het doel is meer mensen te betrekken bij de strijd voor agrarische biodiversiteit en een robuuste, duurzame voedselproductie. Door de uitwisseling van zeldzame en aparte rassen te stimuleren draagt het project direct hieraan bij.

Reclaim the Seeds is begonnen als protest tegen de nieuwe EU-zadenwetgeving. Op het moment ligt er meer focus op het verzet tegen patenten op gewassen. In de programma's van de zadenbeurzen komen ook andere praktische, theoretische en politieke landbouwgerelateerde onderwerpen aan bod.

Zaterdag 24 februari vindt Reclaim the Seeds plaats in BlueCity in Rotterdam. Dit is het voormalige Tropicana-gebouw, waarin nu diverse activiteiten plaatsvinden rond een circulaire en duurzame samenleving. We organiseren het samen met ER-Groei, een jaarlijks Rotterdams festival over stadslandbouw. Onze ideeën en thema's sluiten mooi op elkaar aan en Reclaim the Seeds is de afgelopen zes jaar op heel wat plekken geweest, maar nog nooit in de regio Rijnmond.

De zadenbeurzen zal weer een grote diversiteit bieden aan zaden, kramen en mensen. Voor zowel de ervaren seed saver als voor de beginnende moes- of balkontuinder zal er van alles te vinden zijn. We hopen dat de vrije ruitafels deze keer weer intensiever zullen worden gebruikt dan de afgelopen edities. Ook lokale initiatieven zullen zich op de markt presenteren.

Aansluitend bij de activiteiten in BlueCity is het thema deze keer 'innovatie van onderop'. Wij zijn voor vooruitgang! Slimme uitvindingen waardoor we allemaal efficiënter voedsel kunnen produceren, nieuwe nuttige producten, er is van alles mogelijk om beter om te gaan met de schaarse grondstoffen en beschikbare ruimte. Dit hebben we nodig voor een duurzame samenleving en voor voedselsoevereiniteit. Maar het moet wel om vooruitgang gaan. Nieuwe technieken die vooral de machtspositie en winst van grote landbouwbedrijven vergroten vinden we geen vooruitgang, maar achteruitgang. Hoe we innovatie in eigen hand kunnen houden zal op 24 februari worden besproken in BlueCity.

Op 3 en 4 maart is Reclaim the

Seeds bij de Fruittuin van West in Amsterdam. De markt zal kleiner zijn dan bij een 'normale' editie Reclaim the Seeds, maar toch hebben we een aantal interessante kraamhouders weten te strikken. Het echte ruilen van zaden zal worden gestimuleerd, maar er is ook ruimte voor tuinprojecten in de regio. Ook hier is er een interessant en gevarieerd programma met lezingen en workshops. Op zondag 4 maart is er een meewerkdag met excursies en een protestfietstocht naar de Boterbloem, een biologische boerderij aan de rand van Amsterdam, die wordt bedreigd door een bedrijventerrein.

Zaterdag 10 maart organiseert Velt een Reclaim the Seeds in het provinciehuis in Leuven. Ook hier kunnen ervaren, beginnende, individuele en collectieve tuiniers zich inhoudelijk verrijken en zaden, knollen en stekjes ruilen of kopen. Maar ook samen-kookgroepen kunnen er inspiratie opdoen. Actieve leden van Velt-groepen, maar ook andere experts zullen lezingen en discussies verzorgen.

Op 10 maart vindt er ook in Groningen een zadenbeurs plaats. Nadat Reclaim the Seeds in 2014 in het Groningse Haren had plaatsgevonden heeft het 'Noordelijke Zadenetwerk' elk jaar een soortgelijke dag georganiseerd, met diverse kraamhouders uit Noord-Nederland. De organisatie heeft groot gelijk als ze schrijft dat het "bevorderen en behoud van diversiteit actueel is in deze tijd waarin het zaadgoed inmiddels voor meer dan 50 procent in handen is van grote multinationals".

Chemieconcern Bayer neemt Monsanto over, het lijkt steeds makkelijker te worden patenten op gewassen te krijgen en er worden diverse nieuwe soorten gentech toegepast. Reden genoeg om door te gaan met het promoten van de biodiversiteit, de duurzame landbouw, innovatie van onderop en samenwerking tussen tuinder en consument. Samen maken we een vuist tegen de industriële landbouw en de agribusiness!

Voor alle zadenbeurzen kun je nog contact opnemen als je een plekje op de markt wilt hebben. Overige deelnemers hoeven zich niet aan te melden: gewoon komen!

Organisatieteam
Reclaim the Seeds
reclaimtheseeds.nl

RECLAIM THE SEEDS 2018

24 februari Rotterdam

3-4 maart Amsterdam

10 maart Groningen

10 maart Leuven

Oekraïne

Donkere wolken boven de Svydovets

In de streek Transkarpatië in het zuidwesten van de Oekraïne ligt het bergmassief Svydovets, waarvan de hoogste top op 1883 meter ligt.

Met de talrijke dichte bossen en de extreem rijke flora en fauna is dit massief een uniek stuk natuur. Maar zoals elders in de Karpaten wordt ook hier het bos slecht beheerd. Overall wordt illegaal hout gekapt, dat in de internationale houthandel terecht komt. Daarnaast dreigt nu een volslagen buitenproportioneel toeristisch project de Svydovets definitief te ontwrichten.

Achter dit idee zitten waarschijnlijk dezelfde corrupte oligarchen die sinds de jaren 90 ongestraft de Oekraïense economie in hun greep hebben. Het nieuw te bouwen skistation zou 60 hotels moeten krijgen, 120 restaurants en 33 skiliften voor 230 kilometer aan skipistes. Supermarkten, gezondheidsvoorzieningen, banken en een luchthaven staan ook op het programma. En dat alles in een streek die lijdt onder een gebrek aan publieke investeringen. De bewoners van de kleine dorpen hier wachten al sinds mensenheugenis op betere wegen, op scholen, op openbare dienstverlening en medische zorg. In het massief liggen meren, beken en talrijke waterrijke gebieden die een belangrijke rol spelen in de waterhuishouding van de Karpaten. Het kan niet anders, of de te verwachten kaalslag en de aanleg van dit gigantische centrum verergeren de effecten

die nu al optreden door de ongecontroleerde houtkap: catastrofale overstromingen, aardverschuivingen, bodemerosie en daling van het grondwaterniveau bijvoorbeeld. De mensen van Longo maï in de Oekraïne, hun vrienden ter plaatse en mensen uit de bedreigde streek - maar ook uit Lvov en de hoofdstad Kiev - zetten zich in om dit project te verhinderen. We steunen hen natuurlijk hierin. Honderden brieven en protestpetities aan de Oekraïense overheid en aan president Porochenko geven de mensen ter plaatse moed en laten op regeringsniveau zien dat er internationaal weerstand is tegen dit onnodige en desastreuze project. We organiseren delegaties naar Kiev en naar Transkarpatië met bosbouwspecialisten en ecologen die ter plaatse de situatie willen bestuderen om hun betrokken Oekraïense collega's te ondersteunen. Deze delegaties hebben ook het doel informatie te verzamelen om in West-Europa het protest te kunnen versterken. We kunnen niet toelaten dat de corruptie en het makkelijke geld dit soort verwoestende projecten in het leven roept. We moeten gewoon solidair zijn met degenen die zich hiertegen verzetten.

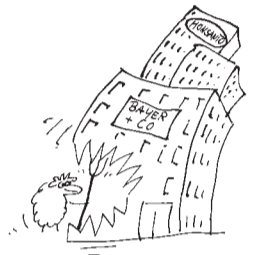
Bertrand Burollet

In het Svydovets-massief ontspringt onder andere de rivier de Tisza

Europa

Glyfosaat drinken, nee dank je!

Veertig procent van onze levensmiddelen bevat sporen van het gif glyfosaat. Onze rivieren, het grondwater en zelfs enkele natuurlijke bronnen zijn eveneens besmet met dit bestanddeel van het herbicide Roundup. In de Europese Unie protesteerden één miljoen mensen tegen het gebruik van glyfosaat, het Monsanto-Tribunaal hoorde indrukwekkende getuigen en zelfs het Europese Parlement was tegen verlenging van de licentie. Maar eind november 2017 gaf de Europese Commissie toestemming glyfosaat, en daarmee het product Roundup, de komende vijf jaar te gebruiken. Het bestrijdingsmiddel wordt in steeds grotere hoeveelheden ingezet, vooral in monoculturen en bij genetisch gemanipuleerde gewassen. Zwitserland volgt bijna blindelings de Europese weg. Ook hier kreeg de presidente van de confederatie duizenden protestbrieven. Maar ze negeert de gevaren van het pesticide en slaat daarmee de mening in de wind van het Internationale Centrum voor Kankeronderzoek en de wereld-

gezondheidsorganisatie WHO. Die menen dat glyfosaat een waarschijnlijk kankerverwekkende stof is. Voorzorgsmaatregelen nemen is blijkbaar een principe dat alleen telt voor de kleintjes en niet voor de multinationals. Als toppunt van cynisme deed het ministerie van Milieu eind november een voorstel voor de bescherming van oppervlaktewater, waarin de glyfosaat-concentratie 3600 keer groter mag zijn dan de huidige norm. Dit is de manier waarop het ministerie denkt het milieu te beschermen tegen de gevolgen van het gebruik van 300 ton glyfosaat per jaar op de Zwitserse akkers. In Zwitserland zijn twee volksinitiatieven op gang gekomen die zich met deze problematiek bezighouden. Zulke volksinitiatieven zijn een goede mogelijkheid maatschappelijke discussies over dit thema op gang te brengen en dwingen de regering duidelijke posities in te nemen, waarover eventueel in een referendum kan worden gestemd.

Raymond Gétaz

Les Magnans

Vakantie in de Provence

In de heuvels van de Haute-Provence ligt het gehucht Les Magnans. Hier leiden we de vereniging 'Les Saisons', die het hele jaar door gezinnen, groepen en alleenstaanden ontvangt, die de betovering van de Provence willen ondergaan, die in alle rust willen werken of die gewoon willen ontspannen of luieren. 'Les Saisons' werd in 1979 door Longo maï opgericht. De vakantiehuisen

werden gerestaureerd met hulp van kleine bedrijven in de buurt die de traditonele bouwstijl van de Provence respecteerden. Op het grote terrein kunnen kinderen ongestoord spelen en elk huis heeft buitenmeubels. Bovendien zijn er twee grote huizen die geschikt zijn voor de ontvangst van grotere groepen, bijvoorbeeld voor cursussen, workshops, bijeenkomsten of feesten. 'Les Saisons' biedt voor groepen vanaf 15 personen half- of volpension aan. De Longo maï-coöperatie in Limans en de wijnbouwcoöperatie La Cabrery in de Luberon liggen in de buurt en verheugen zich op uw bezoek!

Elke Furet

www.auxsaisons.com

Hof Stopar

Warmte in huis

Afgelopen herfst moesten we de oude tegelkachel in het gastverblijf van de Longo maï-coöperatie Hof Stopar in Karinthië slopen, omdat de kachel niet meer te repareren was. Reto, van de Zwitserse coöperatie Le Montois (links in beeld), en Michi, een vriend uit de streek, hebben een mooie, nieuwe tegelkachel gebouwd die het huis uitstekend verwarmt. De renovatiewerkzaamheden willen we afsluiten in maart, zodat ons gastverblijf vanaf Pasen weer voor vakantiegasten beschikbaar is. Informatie en aanmelding via stopar@aon.at

Colofon

Het Nieuws uit Longo maï verschijnt drie keer per jaar
Hoofdredactie: Babette Stipp
Productie: Michael Rössler, Ieke Dekker
Druk: Druckwerk14, Dargun

Contactadres:
Stichting Pro Longo maï
Polanenstraat 79
1013 VS Amsterdam
Tel. 06 28 45 17 62
IBAN: NL86INGB0000314983
info@longomai.nl - www.longomai.nl

Le Montois, CH-2863 Undervelier
Tel. 0041 32 42 65 971

Grange neuve, F-04300 Limans
Tel. 0033 492 73 05 98

Hof Ulenkrug, Stubbendorf 68
D-17159 Dargun
Tel. 0049 39959 23881

Hof Stopar, Lobnik 16
A-9135 Eisenkappel
Tel. 0043 4238 8705